

SZAKVÉLEMÉNY

Ilona Keserü Ilona (Pécs, 1933) festőművész 5, azaz öt alkotásának értébecsléséhez, a MNB-Ingatlan Kft. (székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára.

Ez a dokumentum 12 számozott oldalból áll.

Kaszás Gábor
művészettörténész
010933
székhelyi képviselő

I. Ilona Keserü Ilona helye és jelentősége a kortárs képzőművészeti szcénában

A MNB-Ingatlan Kft. számára, Dr. Antal Péter által felajánlott 5, azaz öt festmény (lásd **2. melléklet**) Ilona Keserü Ilona (Pécs, 1933) alkotása. A művésznő a mára klasszifikálódott IPARTERV generáció egyik legismertebb alakja, a hazai kortárs közeg reprezentáns figurája, aki nemcsak a magyar kulturális térben – a nyilvánosság különböző színterein, valamint az itthoni múzeumi gyűjteményekben – foglal el kiemelkedő helyet, hanem a nemzetközi szcénában is – egyéni- valamint tematikus-kiállításokon, illetve komoly szakmai reputációval rendelkező képzőművészeti vásárokon – képviselte már számtalan esetben hazánkat az elmúlt évtizedekben. A művész, aki a magyar neoavantgárd generáció egyik legígéretesebb alakja számos elágazással és sokféle szellemi kalanddal tarkított, ám igen következetes pályája során egy korszakában sem torkollott merevséggel fenyegető alkotói periódusba. Sajátos művészeti szemlélete minden időszakában friss, aktuális és kimagasló alkotói értékeket csillogtat.

Ez is nagymértékben közrejátszott abban, hogy Keserü életműve nemcsak idehaza jelent unikális értéket. A pécsi születésű művésznőt az utóbbi években Nyugat-Európában és a tengerentúlon is felfedezte a művészeti világ. Az alkotó népszerűségét annak is köszönheti, hogy az IPARTERV kiállítások egyetlen hölgy tagja, aki sajátos, női nézőpontot képvisel. Ugyanakkor oeuvre-je azon kevés kortárs magyar életmű egyike, amely pontos alapossággal feldolgozásra kerültek az elmúlt évtizedben. Munkásságának átláthatósága, precíz dokumentálása sokban hozzájárult ahhoz, hogy talán a legkeresettebb kortárs művészünké vált. Ez különösen igaz a nemzetközi szcénára, ahol rövid idő alatt jelentősen megnőtt az alkotó szakmai reputációja. Az elmúlt években rendezett külföldi egyéni kiállításai rendre nagy sikereket értek el, s olyan nemzetközi hírességeket felsorakoztató tematikus kiállításokra is bejutottak alkotásai, mint a New York-i Metropolitan Múzeumban rendezett *Epikus absztrakció* című bemutató, ahol együtt szerepelhetett Helen Frankenthalerrel, Ellsworth Kellyvel, Carmen Herrerával, Joan Snyderrel, Cy Twomblyval vagy éppen Jackson Pollockkal. A nemzetközi művészeti vérkeringésbe sikerrel beillesztett életmű a nyugati közintézmények érdeklődését is felkeltette, melynek következtében több fontos alkotása látható már világviszonylatban is jelentős gyűjteményben (**1. melléklet**), illetve került fel neve a közeljövőben megrendezésre kerülő nemzetközi tematikus kiállítások résztvevőit tartalmazó listákra.¹

II.

A felajánlott művek helye az életműben, valamint azok állapota

Keserü egész pályáját egyfajta teljességre törekvés jellemzi, mely egységben kezeli a művészi alakítás, illetve a mű önálló létének sajátos, sokszor összeegyeztethetetlennek tűnő törvényszerűségeit. Művészete ezért egyetlen periódusában sem köthető csupán egy jól körülhatárolható stílushoz, alkotásformához vagy épp modorhoz. Sokkal inkább jellemző rá, hogy az egy ciklushoz tartozó tárgyegyüttesek valamilyen sajátos, puha érzéki szemléletet sugalló „tematika” mentén jönnek létre. Ilyen tematika számára a „gubanc”, a „színtelenség”, a „labirintus” vagy éppen a „bolyongás”. Keserü az alkotás folyamatának és a műalkotás önálló létének egymásra vonatkoztatását kutatja, oly formán, hogy az alakításban, valamint a mű létrejöttében nem pusztán a művészi akaratnak, az előre eldöntött intenciónak ad teret, hanem finom érzékiséggel engedi be a mű létrejöttébe – az anyag

¹ Keserü meghívást kapott a párizsi Pompidou Központban, valamint a bilbaoi Guggenheim Múzeumban 2021-ben megrendezésre kerülő *Nők az absztrakcióban* című kiállításra, ahol a világ 50 leghíresebb női művésze mutatkozik majd be.

öntörvényűségétől, a kép alakításának önreflexív pszichikus aspektusain keresztül, egészen a tudatalatti folyamatokig – a véletlent és a szándékolatlant is. Ugyanakkor nemcsak az alakítás során felmerülő kötöttségeknek és a spontaneitásainak szentel figyelmet művészetében. Fesztelenül igyekszik teret nyitni művein a kulturális előképek, vagy épp művészettörténeti hagyományok sokszor zavarba ejtő felszínre bukkanásának is.

A Világból 1. (1974-1975) című alkotás a művész „színkísérleteinek” talán legfontosabb darabja. A „színkísérletek” célja Keserü számára az volt, hogy a teljes színspektrum ábrázolásának számára egy egységes keretrendszert, ábrázolási lehetőséget teremtsen. Maga a festő erre a következőképpen emlékezett vissza: *„1972-ben egyik képemem megkíséréltem szerepeltetni minden színt, amit a három alapszínből ki tudok keverni olajfestékkel. A zöld, kék, lila, bíbor, narancs, sárga fokozatonként épült egymásba. Bizonyos árnyalatokkal, variáns mezőkkel közelítette meg egyik szín óvatosan a másikat. Zökkenők keletkeztek, amit nem kívánt a kép. Mi lehet közömbös felület két bármilyen szín között? Fekete, fehér, szürke. A fehér ezen a képen más szerepet kapott, fekete, szürke nem felelt meg. Kiderült, hogy van még egy szín, ami két, egymást nem kívánó mező közé helyezve elvégzi a kiegyenlítést. Halvány, okkeres-rózsaszínes árnyalat: bőrünk színe, amit szemünk annyira megszokott már, hogy alig vesz róla tudomást. Ez nagy felfedezés volt. Megtaláltam az emberszínt, ami tudati beidegzettség, ismerős és eltűnő mivolta miatt hihetetlen könnyűséget és zavaró titokzatosságot egyszerre képes hordozni. Használni kezdtem, képek sorát festettem, hogy feltárjam lehetőségeit.”*² Az „emberszín” kikísérletezése Keserü színelemzéseinek új távlatot, sajátos egyéni értelmezést adott. Ettől kezdve nem is a színek egymás közötti kapcsolata, hanem az „emberszínnel” való érintkezése izgatta. Ez történt akkor, amikor megfestette a *Világból I.* című, 14 darabból álló képét, ahol a színek által választott képviselői érintkeznek az „emberszínnel”. Az „emberszín” egy nyugalmas, lassú ívet leíró keserüi formát tölt ki, miközben meleg, érző felületével valósággal benyomul a színes színsíkok szenvtelen közegébe. Ha az „emberszín” ív alulra kerül a kompozícióban, az akár a földet is szimbolizálhatja, áttetsző könnyedségével ugyanis szilárdságot testesít meg a fölötté sorakozó színsíkok relatív egyensúlyával szemben.

A Világból 1. (1974-1975) című alkotás Keserü „színkísérleteinek” egyik legjellemzőbb darabja, mely művek és ciklusok sorát indította el az életművön belül. Ebből a szempontból a darab a művész egyik főművének tekinthető.

A felajánlott alkotások közül a *Paul Klee tiszteletére* (1999) című darab ugyancsak a művész színkísérleteihez köthető, melyen pontszerűen felvitt színek, valamint Keserü egyik alapmotívuma, a balatonudvari sírkő alakja bukkan fel. A 20. század egyik legnagyobb formátumú és legnagyobb hatású alkotójának a címben történő megidézése nem véletlen. A Keserü életművében oly sokszor előforduló motívum elanyagtalanítása, az eredeti kontextusától történő elszakítása, illetve annak kozmikus, univerzális szimbólummá történő emelése állandó jellemzője a keserüi életműnek. A sírkő köré szervezett „színpöttyökből” létrejövő aura különös optikai lüktetéssel, s megintcsak a „testszín” alkalmazásával emeli el a motívumot annak tárgyi vonatkozásaitól. A színnek ez a különleges, ha tetszik transzcendentális ereje a Kleere jellemző „archetipális motívumok” jellemzőivel és erejével vérteli fel a Balatonudvarin felfedezett motívumot.

A *Firka, Tánc alaprajz* (1990), a *„Semmi sincs sehogyan”* (*Ottlik Géza tiszteletére*), 1990. valamint a *Labyrinth 8*, (2003) a leggyakrabban a „gubanc” által megidézett, szabálytalan alakulás

² idézi: Szabadi Judit: Keserü Ilona művészi pályaképe. *Ars Hungarica*, 1978. 1. 75.

gondolatköréhez tartozó alkotások. A „gubanc” és annak képzőművészeti vetületű jelensége a „firka”, a szabályoknak alá nem rendelhető forma és vonalhálózatok, a zűrzavar a követhetetlen kaotikus képződmények motívuma az 1960-as évek végétől vált állandó s időről-időre visszatérő motívumává művészetének. A „lágylágy hullámvonal”, a „gubanc” a „gomolygás” nemcsak fő motívumokként, hanem mint program és tematikát adó festészeti feladat is végig kíséri Keserű munkásságát. E három fogalom egyfelől érzéki jelleggel bír, ugyanakkor magában hordozza a másként tapasztalás, a rendszer nélküli szellemi kalandozás vágyát is. A művész mindig is szeretett kísérletezni a formákkal, az anyagokkal, továbbá a véletlen szerepével és a különféle automatizmusokkal. *„Elég sokára értettem meg, hogy alapmotívumom, a GUBANC egyben művészi munkálkodásom térbeli ábrája, képlete is. Minden visszatér és ismétlődik, de nem a spirál szabatos és megnyugtató rendjében, hanem a váratlan eltűnések, felbukkanások, ívek, hurkok, kibonthatatlan csomók és ömlő áradások egyre, szertelenül változó halmazában”* – vall erről az időszakáról Keserű.³

A „gubanchoz” kapcsolódó programszerű motívumok kidolgozása, illetve azok egymással párhuzamba állítása időről-időre visszatérnek az 1970-es és a 2000-es évek között Keserű művészetében. A szabálytalan, mégis önmagukba visszatérő tánclépések, vagy éppen a labirintus rendszerében történő bolyongás, illetve e mozdulatsorok szabálytalan nyomhagyása a fenti idézet értelmében és szellemében kerültek különféle formában átdolgozásra, illetve kiegészítésre. Ebben a nyugodtabb, elmélyültebb alkotói fázisban készült művek közé tartoznak *A Firka, Tánc alaprajz*, 1990. a *„Semmi sincs sehogyan”* (Ottlik Géza tiszteletére), 1990. valamint a *Labyrinth 8*, 2003. című alkotások. Mindhárom műre egyaránt jellemző a neoavantgárd pop-artos – részben átfestett – motívumvilága, valamint az új szenzibilitás festőisége. A jellemző formakészlet a *„Semmi sincs sehogyan”* (Ottlik Géza tiszteletére), 1990. és a *Labyrinth 8*, 2003. esetében élénk kolorittal párosul, melynek gyökerei ugyancsak a „színikísérletek” 1970-es években induló programjáig nyúlnak vissza. Ekkor született meg az életműben a színoszlop, a hengerpalást, vagy a színek folytonosságaként megjelenő, Vidovszky Lászlóval közösen létrehozott Hang-Szín-Tér-akció, míg végül Keserű képeinek tárgya az 1990-es és a 2000 években a végtelen színszalag és színgubancok által a színsor megfestése, és a sokféle festészeti eszközt felvonultató kompozíciós együtthangzás megjelenítése lett.

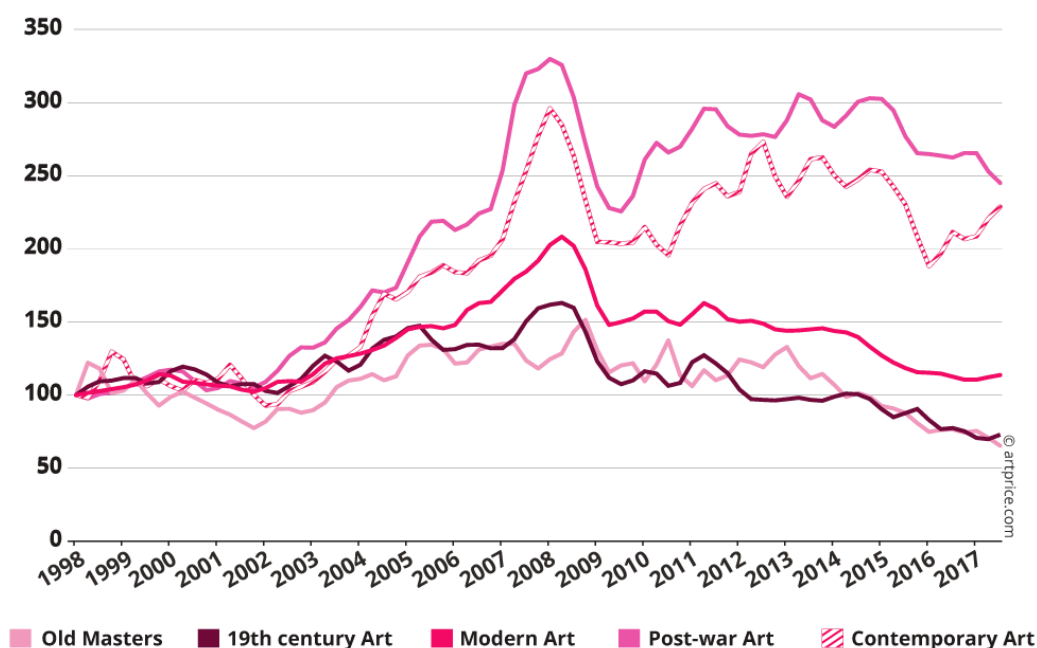
A fenti stilisztikai szempontok figyelembevételével kijelenthető, hogy a 2. mellékletben található 5, azaz öt festmény, mely a művész életművét feldolgozó szakirodalomban is jól dokumentált minden kétséget kizárólag Ilona Keserű Ilona (Pécs, 1933) eredeti, sajátkezű alkotása. A művek állapota, a *Világból 1.* című alkotást kivéve koruknak megfelelő, restaurálást nem igényelnek. Ez utóbbi mű viszont **kisebbségi restaurátori beavatkozásra szoruló**, mivel azon több helyen piszkoltok, kopásnyomok, valamint a zöld színmezőben egy kisebb horpadásnyom található.

II. A piaci környezet

2002-ig az 1945 utáni európai és tengeren túli művészet műkereskedelmi helyzete közel azonos volt a régi mesterek, a 19. századi és a klasszikus modern művészet megítélésével. Ekkor indult be az a

³ AKNai Katalin: „Állandóan visszajárok a múltamba” Keserű Ilona életművének vizsgálata a hatvanas évek perspektívájából. Doktori disszertáció, Budapest, 2014. 72.

folyamat, mely a II. világháború és a kortárs művészet felértékelődését hozta. Az elmúlt évek elemzéseit látva ma már biztosan kijelenthető, hogy ez a tendencia nem tekinthető piaci manipulációnak, sem egyszerű „divathullámnak”. A befektetési célú vásárlások terén az elmúlt 15 év nyilvános eredményei az úgynevezett post-war és kortárs művészet hegemoniáját mutatják. Az Artprice.com által készített, a 2017-es első félév trendmozgásait bemutató elemzése szerint ez a szegmens nagyjából háromszoros értéknövekedést mutat a 19. és 20. századi klasszikus modern alkotásokkal szemben.

Forrás: Artprice.com

Bár a tavalyi évben némi visszaesést mutatott a globális műtárgypiac forgalma, a II. világháború utáni időszak továbbra is tartja korábbi népszerűségét. Amennyiben a piaci részesedés szempontjából nézzük a folyamatot, az összforgalom 52%-át tette ki a II. világháború utáni művészet, melyet 23%-kal követ a modern (főként 19. századi végi és a 20. század első felének alkotásai), míg a régi mesterek forgalma összesen 13%-ot tett ki a 2016-os évben.⁴ Ráadásul, míg az antik és a modern művészeti piacon árcsökkenés volt tapasztalható, addig a kortárs művészeti szegmensben mintegy 4%-kal emelkedtek az árak.⁵

A 1945 utáni művészet népszerűsége több okra vezethető vissza. A műkincspiac befektetési célú vásárlásai szempontjából ez az időszak befolyásolható a legnagyobb mértékben, hisz itt még korántsem beszélhetünk kanonizált életművekről, iskolákról, tendenciákról és korszakokról, mint

⁴ Dr. Clare McAndrew: *The Art Market 2017*. Basel, UBS–Art Basel, 2017. Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/a-vilag-mutargypiac-a-2016-ban.247539.html>

⁵ TEFAF 2017 *Global Art Market Report*. Szerk.: Prof. Dr. Rachel A. J. Pownall, Maastricht, TEFAF, 2017. <http://1uyxqn3lzdsa2tytzj1asxmmmpt.wpengine.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2017/03/TEFAF-Art-Market-Report-20173.pdf> Magyarul ismerteti: portfolio.hu <http://www.portfolio.hu/befektetes/mutargy/mutargypiaci-trendek-erosodoben-a-muveszeti-vasarok-es-a-kortars-szegmens.246016.html>

mondjuk a klasszikus modern, vagy éppen a 19. századi művészet esetében. E tekintetben a II. világháború utáni és kortárs művészet megítélése még formálható, alakítható, mely a piaci eredményekre is képes nagyobb „hatást” gyakorolni. Ez a napjaink művészetét jellemző sajátosság ugyanakkor kockázatokat is rejt magában, hisz egy életmű árfekvésének szinten tartása, növelése sokban függ az adott alkotó szereplésének gyakoriságán, nívós szakmai rendezvényeken – egyéni és csoportos kiállításokon, vásárokon – történő részvételein.

A 1945 utáni művészet népszerűségének azonban van egy másik oka is. Az elmúlt néhány évtizedben a vizuális kultúrát alapvetően befolyásoló folyamatok játszódtak le a nyugati társadalomban. A változások szociális és társadalmi vetületei a művészeti érték nivellálódására is erőteljes hatást gyakoroltak. Ennek következtében a 19. valamint a 20. század első felének kulturális és társadalmi erőterébe született alkotások, életművek mai megítélése is rengeteget változott. Ez nemcsak a nyugati-európai, vagy tengeren túli országokban, hanem – igaz 10-15 éves késéssel – de már hazánkban is jól megfigyelhető. Ezt a folyamatot a hazai aukciós eredmények is igazolják. Az olyan iskolák és irányzatok, mint a naturalizmus, a szecesszió, vagy éppen Grasham-kör, Czóbel Béla, Rippl-Rónai József finomabb hangolású, kontemplatív szemléletű művészete a gyűjtők fiatal generációja számára avítottá váltak. Helyettük az avantgárd erőteljesebb hangolású, a hagyományos művészeti műfajokat átértelmező életművek, alkotások ázsíója és értéke nőtt szembetűnő módon.

II-1. Az IPARTERV generáció piaci pozíciója

a. Az elsődleges piaci szegmens

Ilona Keserü Ilonát a Kisterem Galéria képviseli a hazai és a nemzetközi képzőművészeti szcénában. A stabil háttérrel rendelkező intézmény kiegyensúlyozott szakmai tevékenységének köszönhetően közel egy évtizede folyamatosan jelen van a nyugat-európai, illetve tengerentúli kortárs művészeti vásárokon. A galéria nemzetközi sikerének egyik fő oka, hogy a korábban nyugat-európai és észak-amerikai művészetre fókuszáló nyugati közintézmények számára mára minden korábbinál fontosabbá vált a nézőpontok kiterjesztése azokra a régiókra, amelyek eddig kiestek látóterükből. Kiemelkedő jelentőséggel bírnak ezek között a területek között az egykor a keleti-blokkhoz tartozó országok. A folyamat eredményeképp olyan jelentős múzeumok gyarapították gyűjteményüket magyar művészek alkotásaival, mint a Tate, a MoMA, a Metropolitan Museum és a Centre Pompidou, olyan nemzetközi terjesztésű kiadók gondozásában jelentek meg kötetek a magyarországi művészet bizonyos szakaszairól, mint a Thames and Hudson és a Koenig Books. A magyar galériák – köztük a Kisterem – így minden korábbinál gyakrabban és sikerebben szerepelnek az olyan jelentős nemzetközi művészeti vásárokon, mint a londoni és a New York-i Frieze, a párizsi FIAC és Paris Photo, illetve az Art Cologne.

A fenti sikerek, valamint a jelentős nemzetközi érdeklődés komoly hatást gyakorolt az IPARTERV-generáció tagjainak kereskedelmi besorolására is. A nyugat-európai, valamint a tengeren túli közintézmények, magángyűjtők érdeklődésének középpontjában elsősorban a neoavantgárd, s ezen belül is az IPARTERV generáció tagjainak művészete áll. Ez a jellegzetes, a szocializmus időszakában a nemzetközi törekvéseket a hazai szempontok alapján átértékelő, átformáló művészcsoport alkotásaikkal tökéletesen kielégítik a nyugati közintézmények, kereskedők, magángyűjtők azon igényét, mellyel saját kollekcióik nézőpontjainak kiterjesztésére törekednek. **A növekvő nemzetközi érdeklődés következtében az IPARTERV generáció alkotásai jelentős értékemelkedést mutattak az elmúlt években,**

s a folyamat a következő években is kitart majd.

Az IPARTERV generációjának egyre erősödő nemzetközi sikeréből Keserü életműve sem maradt ki. A Kisterem szakmai tevékenységüknek köszönhetően egy műve a New York-i Metropolitan Múzeum gyűjteményében került, valamint a művésznő első önálló londoni kiállítását is megrendezhette a Stephen Friedman Galériában 2018-ban. **Ilona Keserü Ilona alkotásai ez utóbbi folyamat következtében ma már megközelítik a középkategóriába tartozó nyugat-európai művészek árfekvését.**

b. A másodlagos piaci szegmens

A fenti folyamatoknak köszönhetően a másodlagos piaci szereplők körében is egyre erőteljesebb érdeklődés övezi a magyar kortárs művészet prominens figuráinak alkotásait. A 2000-es évek elején még alig méltatott II. világháború utáni progresszív irányzatok népszerűsége mára jelentősen megugrott. A másodlagos piaci szereplők árverésein egyre nagyobb volumenben és egyre fokozottabb érdeklődés mellett jelenik meg a kortárs képzőművészet. **A hazai aukciós piacon az IPARTERV generáció népszerűsége a legszembetűnőbb. Az árverezőházak kínálatában pedig nemcsak a neoavantgárd művek, hanem az 1980 és a 2010 közé datálható tételek száma is évről-évre folyamatosan bővül.** A 2019-es esztendőben jelentős életműrekordok is születtek: a Virág Judit Galéria 2019. novemberi kortárs árverésén Nádler István *Kapcsolat* című 1971-es műve 35 millió forint+20% jutalékért kelt el, míg Lakner László *Metamorfózis – egyszer, aztán, később / Várakozók (Példázat), 1964-1967* című alkotása 42 millió forint+20% jutalékért talált új gazdára. Az aukciós kínálatokban – igaz csak ritkán – felbukkan Ilona Keserü Ilona neve is: egy 1978-as kisméretű pannótervéért (*Pannóterv 3.*) 12 millió+20% jutalékot fizetett egy gyűjtő ugyancsak a Virág Judit Galéria 2019-es, novemberi kortárs árverésén.⁶ Ugyanitt egy kisméretű sírkővázlat 4,4 millió+20% jutalékért kelt el 2020. szeptemberében,⁷ míg a nemzetközi aukciós szintén egy 180x120 centiméteres, 1987-es datálású, kevésbé dekoratív festménye jutalékokkal együtt 83 200 euróért kelt el a párizsi Tajannál.⁸

III. Ilona Keserü Ilona művei közgyűjteményekben

Felismerve az IPARTERV-generáció jelentőségét **a hazai közintézmények szakszerű gyűjteményezési tevékenységének köszönhetően, Ilona Keserü Ilona számtalan főműve került közgyűjteménybe az idők során.** Ennek az 1980-as években kezdődő, s mind a mai napig jellemző folyamatnak az eredményeképp **korai kiemelkedő kvalitású alkotásai ma már csak elvétve bukkannak fel a műkereskedelemben.** Keserü műtárgyállományát „tizedelte” továbbá – az elsősorban Hegyi Lóránd, Fabényi Júlia, Jerger Éva, Keserü Katalin, Körner Éva és Néray Katalin művészettörténészek szervező, illetve kurátori tevékenységéhez köthető – főként Nyugat-Európában megrendezett, a magyar kortárs képzőművészet keresztmetszetét bemutató tárlatok nyomán megélénkülő nemzetközi érdeklődés is. **Az alkotó számtalan műve került e kiállítások nyomán német, olasz és francia köz- illetve magángyűjteményekbe.** Így mára **legjelentősebb munkái szinte elérhetetlenekké váltak, amely további „árfelhajtó” erőt képez mind a műkincspiac elsődleges, illetve másodlagos szegmensén belül is.**

⁶ *Pannóterv 3*, (1978) Virág Judit Galéria, 2019. november - Olaj, farost, 137,5 x 25cm, 12 000 000 – 16 000 000 Ft

⁷ *Sírkövek* (1969) Virág Judit Galéria, 2020. szeptember - Tempera, kollázs, papír, 17x45 cm, 5.000.000 - 7.000.000 Ft

⁸ *Southern wind* (1987) Tajan 27 Nov 2019, Paris, France - 120x4x180 cm, € 60,000 - € 80,000

IV. A felajánlott művek értéke

A MNB-Ingatlan Kft. (székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára, Dr. Antal Péter által felajánlott 5, azaz öt Ilona Keserü Ilona (Pécs, 1933) által jegyzett (lásd 2. melléklet) festmény értékbecsléséhez a darabok állapotán, témáján és méretén túl, az I., II., valamint III. pontban körülírt kánonra, műtárgycsoportokra, piaci környezetre és közgyűjteményi sajátosságokra vonatkozó megállapítások mellett, kettő alapvető szempontot kell figyelembe venni:

- A másodlagos piaci szereplések ellenére **Ilona Keserü Ilona alkotásaira az elsődleges piaci résztvevőnek számító Kisterem Galéria árképzése az iránymutató.** Ennek oka, hogy Keserü munkái néhány kivételtől eltekintve a művészt képviselő intézményen keresztül jutnak műkereskedelmi forgalomba. A képviselő galéria árpolitikájára ma a nyugati árszínvonalhoz történő felzárkóztatás a jellemző, mivel az egyre élénkebb nemzetközi érdeklődésnek köszönhetően jó százalékkal képes értékesíteni külföldi vásárokon, illetve partnergalériákban a művész alkotásait.

- **A nemzetközi műkereskedelemben is képviselt nevek esetében figyelembe kell venni a forint napjainkban tapasztalható gyenge árfolyamát.** Az hosszú időszakon keresztül a 300 és 330 forint között mozgó euró jelentősen elszakadt ettől az értéksávtól az elmúlt néhány hétben. Jelenleg a 360-370 forint közötti zónában mozog.

A MNB-Ingatlan Kft. (székhely: Budapest, 1054. Szabadság tér 9.) számára Dr. Antal Péter által felajánlott 5, azaz öt (lásd 2. melléklet) minden kétséget kizárólag Ilona Keserü Ilona (Pécs, 1933) eredeti, saját kezű alkotásait, melyek az I., a II., a III., illetve a IV. pontban körülírt szempontok alapján, a 2. melléklet műleírásaiban meghatározott tartományokban, együttesen pedig a bruttó 147 000 000 Ft és a 171 000 000 Ft, azaz a száznegyvenhétmillió forintos és a százhetvenegymillió forintos értéksávban állapítom meg.

Budapest, 2020. 10. 25.

Kaszás Gergely
művészettörténész
Kaszás Gergely
művészettörténész
igazságügyi szakértő

1. melléklet - Ilona Keserü Ilona művei közgyűjteményekben

Metropolitan Múzeum, New York
Kiscelli Múzeum, Budapest
Szombathelyi Képtár, Szombathely
Kecskeméti Képtár, Kecskemét
Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Francia Intézet, Budapest
Modern Magyar Képtár - Janus Pannonius Múzeum, Pécs
Művésztelep Gyűjtemény, Piestany
Janus Pannonius Tudományegyetem, Rektori Arcképek, Pécs
Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár
Muzeum Narodowe, Szczecin
Zentralsparkasse und Kommerzbank, Bécs
National Museum of Modern Art, Szöul
Károlyi Alapítvány, Vence
Szoborpark, Villány
Paksi Képtár, Paks
Bayer A. G. Kunstsammlung, Leverkusen
Kassák Emlékmúzeum, Budapest
Minisztériumi gyűjtemény, Budapest
Ludwig Múzeum, Kortárs Művészeti Múzeum, Budapest
Mondriaanhuys, Amersfoort
Petőfi Irodalmi Múzeum, Budapest
Színháztörténeti Múzeum, Budapest
Nationalgalerie, Berlin
Museo e Pinacoteca Comunale, Gubbio
Rómer Flóris Történeti Múzeum, Győr
Ludwig Múzeum, Aachen
National Museum of Women in the Arts, Washington

2. melléklet – a MNB-Ingatlan Kft. (Székhely: 1054 Budapest, Szabadság tér 9.) számára felajánlott öt alkotás

1. Ilona Keszrű Ilona (1933): *A világból I.*, 1974-1975. olaj, vászon, 90 x 485 cm

IKI.1974.989

Proveniencia:

-Antal-Lusztig-gyűjtemény, Debrecen (2016)

Kiállítva:

-Városi Művelődési Központ, Hajdúszoboszló, 1975.

-Gyűjteményes kiállítás. Székesfehérvár, Csók István Képtár, 1978.

-Dunaújváros, Uitz Terem, 1980.

-Keszrű Ilona gyűjteményes kiállítása. Budapest, Műcsarnok, 1983.

-Festmények. Pécs Kisgaléria, 1988.

-Festmények. Budapest, Ernst Múzeum, 1989.

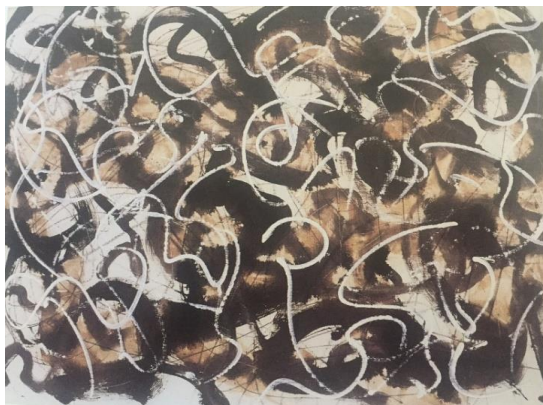
-Padlókép és festmények. Kecskemét, Kecskeméti Képtár, 1989.

-Perspektíva. Budapest, Műcsarnok, 1999.

-Régi és új képek. Budapest, MEO, 2004.

-Újratervezés. Válogatás az Antal-Lusztig gyűjteményből. Debrecen, MODEM, 2016.

értéke: 60 000 000 – 70 000 000 Forint

2. Ilona Keszrű Ilona (1933): *Firka (Tánc alaprajz)*, 1990. olaj, vegyes technika, vászon, 80 x 100 cm, jelezve közepén lent: Keszrű; jelezve a vakrámán: Keszrű Tánc alaprajz (Firka)

IKI.1990.1191

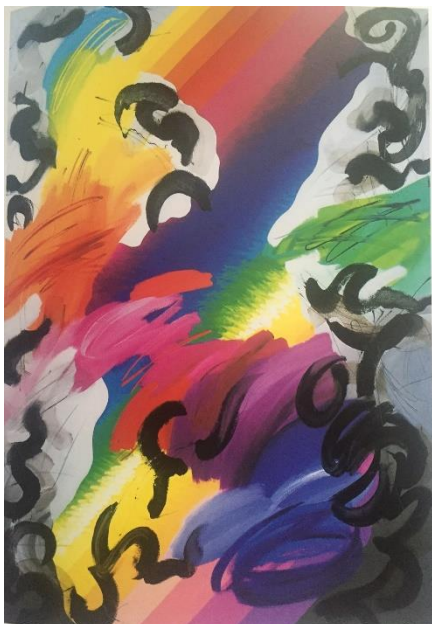
Proveniencia:

-Antal-Lusztig-gyűjtemény, Debrecen (2008)

Reprodukálva és kiállítva:

-Ilona Keszrű Ilona. Művek 1982-2008. Szerk.: Aknai Katalin. Debrecen, MODEM, 2008. kép: 53.

értéke: 14 000 000 – 16 000 000 Forint

3. Ilona Keserü Ilona (1933): „*Semmi sincs sehogyan*” (*Ottlik Géza tiszteletére*), 1990. olaj, vegyes technika, vászon, 200 x 140 cm, jelezve a vakrámán: Keserü „*Semmi sincs sehogyan*” 1990 ősz
200x140 cm o-v

IKI.1990.1092

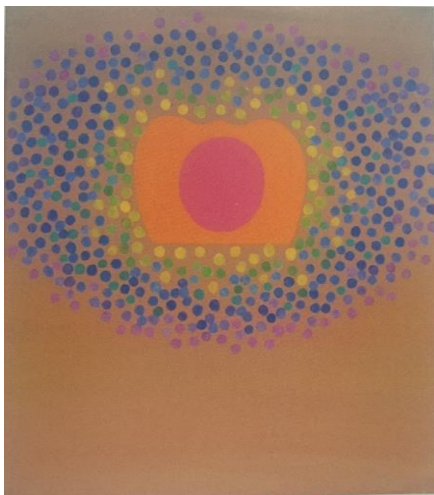
Proveniencia:

-Antal-Lusztig-gyűjtemény, Debrecen (2008)

Reprodukálva és kiállítva:

-Ilona Keserü Ilona. *Művek 1982-2008*. Szerk.: Aknai Katalin. Debrecen, MODEM, 2008. kép: 17.

értéke: 35 000 000 – 40 000 000 Forint

4. Ilona Keserü Ilona (1933): *Paul Klee tiszteletére*, 1999. olaj, vászon, 60 x 55 cm, jelezve a vakrámán: Keserü Ilona jelzés 1. 1999. o.v. 60x55 cm

IKI.1999.1221

Proveniencia:

-Antal-Lusztig-gyűjtemény, Debrecen (2008)

Reprodukálva és kiállítva:

-Ilona Keserü Ilona. *Művek 1982-2008*. Szerk.: Aknai Katalin. Debrecen, MODEM, 2008. kép: 6.

értéke: 8 000 000 – 10 000 000 Forint

5. Ilona Keserü Ilona (1933): *Labyrinth 8*, 2003. olaj, vászon, 100 x 180 cm, jelezve jobbra lent: Ilona Keserü Ilona 2003 Pünkösöd
IKI.2003.1258

Proveniencia:

-magángyűjtemény, Debrecen (2008)

Reprodukálva és kiállítva:

-Ilona Keserü Ilona. Művek 1982-2008. Szerk.: Aknai Katalin. Debrecen, MODEM, 2008. kép: 75.

értéke: 30 000 000 – 35 000 000 Ft